

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ บทวิเคราะห์สู่แนวทางการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพช่องปาก
ของทันตภิบาลภายใต้นโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า
กรณีศึกษา : จังหวัดตราด

ผู้เขียน นางสาวเสาวลักษณ์ ชูบางป่อ

ปริญญา สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

ผศ. ดร. ทรงวุฒิ ดวงรัตนพันธ์
อ. ทพ. วิชัย วิวัฒน์คุณูปการ

ประธานกรรมการ
กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา โดยวิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากของทันตภิบาล บริบทที่มีผลต่อการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากของทันตภิบาล และเพื่อเสนอแนวทางการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากของทันตภิบาลภายใต้แนวคิดการส่งเสริมสุขภาพตามกฎบัตรอตตาวา ทำการศึกษาในพื้นที่จังหวัดตราด ระหว่างเดือนมีนาคม - กันยายน 2549 ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ศึกษาในบุคลากรสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องกับทันตภิบาลในการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปาก ซึ่งประกอบด้วย ทันตแพทย์ หัวหน้าสถานีอนามัย/ศูนย์สุขภาพชุมชน ทันตภิบาล และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข จากนั้นนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า

การดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากของทันตภิบาลภายใต้โครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าในจังหวัดตราด มีการจัดบริการส่งเสริมสุขภาพช่องปาก คือ การตรวจสภาวะช่องปาก การเคลือบปิดหลุมร่องฟัน การเคลือบฟลูออไรด์ และการให้ทันตสุขศึกษา ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวเป็นการดำเนินงานที่มีทิศทางไปในการป้องกัน เพื่อลดอัตราการเกิดโรคฟันผุมากกว่าเป็นการเพิ่มขีดความสามารถ และเสริมศักยภาพการพึ่งตนเองของประชาชนในการดูแลตนเอง

บริบทที่มีผลต่อการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากของทันตภิบาล ได้แก่ 1.) องค์กร
ความรู้ของทันตบุคลากรที่เกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ 2.) การถ่ายทอดนโยบายที่ให้ความสำคัญกับ
วิธีการหรือกิจกรรมมากกว่าแนวคิดมีผลทำให้เกิดการดำเนินงานที่เน้นในเรื่องของเทคนิคบริการใน
ทันตภิบาล 3.) การประเมินผลการดำเนินงานที่เน้นการประเมินในเชิงปริมาณ ไม่ได้เน้นถึง
กระบวนการในการส่งเสริมสุขภาพ 4.) การขาดการมีส่วนร่วม และการสร้างพลังให้แก่ชุมชน ซึ่ง
บริบทดังกล่าวส่งผลให้ไม่เกิดการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปากในทันตภิบาล

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

Independent Study Title Analysis to Practice for Dental Health Promotion of
Dental Nurse Under Universal Health Care Coverage :
Case in Trad Province

Author Miss Saowalak Chubangbo

Degree Master of Public Health

Independent Study Advisory Committee

Asst. Prof. Dr. Soungvuth Toungratanaphan Chairperson

Lect. Wichai Wiwatcunopakarn Member

ABSTRACT

This descriptive study using qualitative methods aimed to study dental health promotion activities of dental nurses, in order to impact the progress of dental health promotion and to suggest practices guided by the concept Ottawa Charter of health promotion in Trad Province. In – depth interview was done with dentist, health personnel and dental nurses from March – September 2006.

The results revealed that :

Dental health promotion activities of dental nurse under Universal Health Care Coverage project in Trad Province include oral health inspection, sealant, fluoride gel and oral health education. Activities as mentioned were in progress to prevent and decrease disease rate rather than increase abilities for self care of population

There results can impact the progress of dental health promotion include dental personnel in the following ways: 1.) Knowledge of dental personnel about health promotion. 2.) Policies for important method or activities rather than concepts be effect to stress technical service for dental nurses. 3.) Assessment to stress results based on quantitative methods rather than process in health promotion. 4.) To encourage participation and empowerment of the people, without which successful dental health promotion cannot be achieved.